

Asia: VN/12741/2022

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Olympiakomitea lausuu otsikkoasiassa:

TARTUNTATAUTILAIN MÄÄRÄAICAISTEN PYKÄLIEN JATKAMINEN

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia väliaikaisesti siten, että eräät kesäkuun 2022 loppuun asti voimassaolleet tartuntatautilain pykälät otettaisiin uudelleen lakiin loppuvuodeksi 2022.

Esityksen mukaan kunnat ja aluehallintovirastot voisivat jatkossakin rajoittaa asiakas- ja osallistujamääriä, jos epidemiatilanne sitä vaatisi. Lisäksi kunnat ja aluehallintovirasto voisivat myös jatkossa sulkea tiloja toiminnoissa, joissa voi syntyä laajoja tartuntaketjuja. Väliaikaisen sääntelyn soveltamiskynnystä muutettaisiin siten, ettei sillä pyritäisi enää ensisijaisesti ehkäisemään taudin leviämistä, vaan terveydenhuollon ylikuormittumista.

-> Olympiakomitea katsoo, että rajoituksilla ja jo ne mahdollistavan lainsäädännön voimassaololla olisi huomattavia haittavaikutuksia liikunnan ja urheilun toimialalle. Tartuntatautilain määräaikaisten säännösten voimassaolon jatkamisen tarvetta on syytä arvioida kriittisesti, koska rajoituksilla on mittavat vaikutukset suomalaisten hyvinvointiin ja taloudelliseen toimintaan.

Liikunnalla ja urheilulla on huomattavan suuri vaikutus suomalaisten fyysiselle, henkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Pitkittyneet koronarajoitukset vähentävät mahdollisuuksia liikkua, ja

harrastustoiminnan rajoittamisella on pitkäkestoisia vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin, erityisesti lasten ja nuorten osalta. Rajoitukset heikentävät huomattavasti seuratoimintaa, kun tapahtumia ja toimintaa ei voida järjestää. Samalla vapaaehtoiset katoavat seuroista, joilla olisi tärkeä merkitys koronapandemiasta elpymisessä. Rajoitusten seurannaisvaikutukset ovat yhteiskunnalle pitkäkestoisia ja moninaisia, joten ne tulisi huomioida päätöksenteossa. Euroopassa syttynyt sota lisää osaltaan ihmisten henkistä kuormitusta ja liikunnalla on merkittävä vaikutus ihmisten kriisikestävyyteen, joka tulisi huomioida nykytilanteessa.

Tartuntatautilain kokonaisuudistuksen tarve on ilmeinen, ja sen myötä lainsäädännöstä voitaisiin korjata erityisesti tapahtuma-alaan kohdistuvien rajoitustoimien epäkohtia. Koska pysyvän lainsäädännön valmistelu vie aikaa, valmistelutyö tulisi aloittaa mahdollisimman nopeasti ja siinä tulisi kuulla laajasti keskeisiä toimialoja.

-> Olympiakomitean mukaan tartuntatautilain kokonaisuudistus tulisi aloittaa mahdollisimman pian.

TILOJEN VÄLIAIKAINEN SULKEMINEN (58 g §)

Esityksessä ehdotetaan, että kunta tai aluehallintovirasto voisi myös jatkossa sulkea asiakkaiden tai osallistujien käyttöön tarkoitetut elinkeino- tai muun toiminnan tilat määräajaksi. Pykälä vastaisi suurelta osin aiemman 58 g pykälän sanamuotoja.

Ehdotetun 58 g pykälän neljännen momentin ensimmäisen kohdan mukaan sulkupäätös voitaisiin kohdistaa seuraaviin tiloihin: ”joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat ja muut vastaavat sisäliikuntatilat”.

-> Olympiakomitea vastustaa täyssulkumahdollisuuden voimassaolon jatkamista. Rajoitustoimia ei tulisi kohdistaa enää lainkaan liikuntaan ja urheiluun. Kategorinen sulkua on äärimmäinen rajoitus, jota ei tulisi enää ottaa käyttöön. Säännöksen soveltamisalaa on supistettu, joten samassa yhteydessä soveltamisalasta tulisi poistaa kaikki liikuntaan ja urheiluun käytettävät tilat.

-> Olympiakomitea pitää hyvänä, että sulkupäätös ei enää koskisi uimahallien ja maauimaloiden allastiloja tai niiden välittömässä yhteydessä olevia pukuhuonetiloja.

-> Aiempaan tartuntatautilakiin verrattuna kyseisessä momentissa ei enää mainita kuntosaleja. Olympiakomitea kannattaa muutosta ja toivoo, että mahdollisten tulkintaerimielisyyksien

välttämiseksi myös esityksen perusteluissa mainittaisiin selvästi, että kuntosalit ovat ehdotetun sääntelyn soveltamisalan ulkopuolella.

Liikunta- ja urheilutilojen sulkeminen on raskas rajoitustoimi, jolla on huomattavat vaikutukset suomalaisten hyvinvointiin ja terveyteen sekä urheiluun elinkeinona. Etenkin lasten ja nuorten harrastusrajoituksilla on arvioitu olevan mittavat haitat. Siksi suomalaisessa yhteiskunnassa on laajasti hyväksytty tavoite siitä, ettei rajoituksia tulisi kohdistaa enää lapsiin ja nuoriin. Mikäli mahdollisuus liikuntatilojen sulkemiselle jätetään lakiin, rajoitukset voivat edelleen kohdistua lasten ja nuorten harrastamiseen, mikä vaarantaisi lasten ja nuorten hyvinvointia kestävämmällä tavalla.

Rajoituksista on ollut tarkoitus luopua, kun rokotekattavuuden tavoite saavutetaan. Rajoituksiin liittyvää lainsäädäntöä on kuitenkin jatkettu ensin kesään 2022 asti ja nyt esitetty jatkettavaksi loppuvuoteen 2022 asti, vaikka valtakunnallinen rokotuskattavuus on saavutettu. Siksi olisi perusteltua, että vähintään raskaimpien rajoitustoimien mahdollisuudesta luovuttaisiin.

AMMATTIURHEILU

Pykälää ei jatkossakaan sovellettaisi ammattiurheilemiseen. Olympiakomitea pitää tärkeänä, että ammattiurheilu on rajattu pykälien 58 d ja 58 g soveltamisalan ulkopuolelle.

Lakiesitykseen ei ole kirjattu, miten ammattiurheilu määritellään. Olympiakomitea toivoo, että lain perusteluihin kirjattaisiin ammattiurheilun määritelmä seuraavalla tavalla:

Ammattiurheilu tarkoittaa sarjalisenssisopimukseen tai Olympiakomitean urheilijasopimukseen perustuvaa ammattiurheilua ja A-maajoukkue toimintaa. Käytännössä rajausta tarkoittaa ammattiurheilemisen rajaamista lajiliittojen aikuisten A-maajoukkueiden toimintaan, joukkuepalloilulajien kahteen ylimpään aikuisten kansalliseen sarjatasoon, Olympiakomitean tukiohjelmiin kuuluvien lajien nuorten maajoukkue toimintaan, Olympiakomitean tukiohjelmiin kuuluvissa joukkuepalloilulajeissa (jalkapallo, jääkiekko, koripallo, käsipallo, lentopallo ja salibandy, ei kuitenkaan softball) nuorten ylimpään kansalliseen sarjatasoon sekä yksilöurheilussa kansainväliseen menestykseen tähtäävään tavoitteelliseen toimintaan.

Ammattiurheilijaksi voidaan katsoa lisäksi myös lajiliiton valintajärjestelmän kautta aikuisten tai nuorten kansainvälisiin arvokilpailuihin (EM- tai MM-kisat tai seuraavat kesä- tai talviolympialaiset) valmistautuva urheilija, jota ei ole vielä valittu arvokilpailuun, mutta joka osallistuu mahdollisiin karsintakilpailuihin, joiden perusteella arvokisaedustajat valitaan. Yksilöurheilun osalta tarkempi

tasomäärittely tehdään tarvittaessa lajiliiton ja Olympiakomitean yhteisellä linjauksella. Rajoitusten ulkopuolelle on rajattu myös ammattiurheiluun liittyvä harjoittelu.

MUITA HUOMIOITA

Pykälään 58 ei ehdotuksessa esitetä muutoksia. Kyseisen pykälän haasteena on ollut jo pitkään, että sen perusteella alueelliset ja paikalliset viranomaiset ovat tehneet sisällöltään hyvin vaihtelevia rajoituspäätöksiä ja perustaneet ne hyvin erilaiseen harkintaan. Pykälä ei edelleenkään tunnista rajoituksista tapahtuma-alan elinkeinonharjoittajille aiheutuvia haittavaikutuksia. Mikäli rajoituksista aiheutuu taloudellisia menetyksiä, valtion tulisi kompensoida ne tapahtumajärjestäjille.

Pykälän 79 a perusteluihin on kirjattu, että sulkemiskorvausta ei myönnetä siirretyn tapahtuman kustannuksiin. Siirrettäville tapahtumille aiheutuu siirrosta merkittäviä lisäkustannuksia esimerkiksi lisätyön ja tapahtuman uudelleenmarkkinoinnin vuoksi. Olympiakomitea kannattaa kyseisen kirjauksen poistamista lakiesityksestä.

-> Olympiakomitea yhtyy edellä mainittujen huomioiden osalta Tapahtumateollisuuden lausuntoon.

ESITYKSEN VAIKUTUKSET

Olympiakomitea katsoo, että esityksessä vaikutukset terveyteen ja hyvinvointiin on arvioitu hyvin suppeasti. Esityksen vaikutusten arvioinnissa tulisi huomioida, että koronarajoituksilla on huomattava negatiivinen vaikutus suomalaisten fyysiselle ja henkiselle hyvinvoinnille. Vähentyneet mahdollisuudet harrastaa liikuntaa heikentävät hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Suomalaiset liikkuvat jo ennen pandemiaa terveytensä ja hyvinvointinsa kannalta liian vähän.

Tutkimusten mukaan koronapandemian aikana osan väestöstä liikkuminen on vähentynyt entisestään. Monet lapset ja nuoret ovat pudonneet liikuntaharrastusten parista. Etenkin erityistä tukea tarvitsevien liikkuminen on vähentynyt merkittävästi. Ikäihmisistä korona-aikana lähes puolet naisista ja joka neljäs mies vähensi liikkumista. Liian vähäisellä liikunnalla on myös pitkäaikaisia vaikutuksia julkiseen talouteen.

Lisäksi koronarajoitukset ovat aiheuttaneet urheilun toimialalle huomattavia taloudellisia menetyksiä. Tapahtumarajoitukset ovat vähentäneet seurojen tuloja, jonka lisäksi urheilujärjestöt

ovat kärsineet harrastajien määrän ja lisenssien hankinnan vähentymisestä. Lisäksi monet liikunta-alan yritykset ovat kärsineet asiakasmäärien supistumisesta rajoitusten myötä. Näin ollen kaiken kaikkiaan koronarajoitusten vaikutukset liikuntaan ja urheiluun ovat olleet mittavat.

Olemme eläneet koronapandemian kanssa kohta jo kolme vuotta ja oppineet siitä riittävästi ja muokanneet liikunnan ja urheilun toimintatapojamme vastaamaan riskejä. Nyt olisi aika osoittaa suomalaisille, että tulemme elämään viruksen kanssa jatkossakin, koska se ei katoa minnekään, mutta emme voi elää jatkuissa poikkeusoloissa, vaan on sopeutettava normaali arki nykytilaan. Sen takia tulisi välttää viimeiseen asti rajoituksia ja antaa yhteiskunnan toimia.

Helsingissä 22.7.2022

Taina Susiluoto

toimitusjohtaja

Suomen Olympiakomitea

Ahva Toni
Suomen Olympiakomitea